

PROGRAMACIÓN DOCENTE DE PEDAGOXÍA E DIDÁCTICA INSTRUMENTAL
CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DE A CORUÑA
TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLO DECRETO 163/2015)

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN										
DISCIPLINA: PEDAGOXÍA E DIDÁCTICA INSTRUMENTAL										
ESPECIALIDADE:	INTERPRETACIÓN						ITINERARIOS:		PIANO	
CARÁCTER:	DISCIPLINA OBRIGATORIA						TIPO DE CLASE:		COLECTIVA	
DEPARTAMENTO:	PIANO						XEFE DE DPTO.:		ROSA-MARÍA GARCÍAS BARCIA	
CURSOS	1º curso	2º curso	3º curso	4º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA:		ELISA TIMIRAOS FERREIRO		
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais:	1
ECTS/CUAD.							3		Observacións:	
DOCENTES:	NOME E APELIDOS						TITORÍA		EMAIL/TEL/WEB	
	Elisa Timiraos Ferreiro						Martes de 14.00 a 15.00		elisatimi2@gmail.com	

2. DESCRIPTOR E COMPETENCIAS	
DESCRITOR:	Preparación para a práctica docente. Desenvolvemento da capacidade de transmisión dos coñecementos adquiridos. Estudo das estratexias e recursos didácticos necesarios para a docencia.
COÑECEMENTOS PREVIOS:	Os adquiridos nas diferentes disciplinas da especialidade.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS:	A disciplina ten relación directa con disciplinas propias de interpretación (instrumento/canto, repertorio, música de cámara e orquestra/coro). A Pedagogía e didáctica instrumental debe capacitar ao alumno/a para o seu futuro como docente, conseguindo transmitir a técnica instrumental/vocal adquiridas, así como as características do repertorio e estilo de interpretación.
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:	T1, T2, T3, T4, T8, T15
COMPETENCIAS XERAIS:	X5, X10, X19, X24, X25, X26
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:	EI6
Ver a listaxe e a descrición de competencias no DECRETO 163/2015, do 29 de outubro.	

3. OBXECTIVOS	
DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Fomentar no alumno o interese pola ensinanza do seu propio instrumento.	T1, T2, T3, T8, T15, X10, X19, X24, X25, X26, EI6
Cofecer as metodoloxías existentes para a ensinanza do instrumento/canto	T1, T2, T4, X19, X24, X25, EI6
Elaborar e recompilar material de traballo axeitado para os diferentes niveis do ensino do instrumento/canto.	T1, T2, T4, T15, X5, X19, X24, X25, X26, EI6
Cofecer a lexislación vixente a nivel autonómico referente ás ensINANZAS de música, có fin de aplicala na elaboración de programacións didácticas, a largo e curto prazo, nos diferentes niveis de ensino.	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, EI6
Desenvolver estratexias de ensinanza, mostrando a capacidade de análise, e aportando solucións distintas segundo os problemas de cada alumno/a.	T1, T3, T8, T15, X10, X19, X26, EI6
Utilizar as TIC en beneficio do seu estudo e dos futuros alumnos/as, para consulta e elaboración de material didáctico, así como ferramentas pedagóxicas	T1, T2, T4, T15, X5, X24, X25, EI6

4. CONTIDOS E TEMPORALIZACIÓN		
TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS	SESIÓNS
Teorías educativas.	2.1 Modelos didácticos, principios metodolóxicos 2.2 Principais características da pedagogía pianística	3
O material de traballo	1.1 Diferentes métodos e escolas de ensinanza 1.2 Visión xeral dos métodos de piano 1.3 Repertorio graduado e a secuenciación 1.4 A utilización das TIC	4
A planificación docente	1.1 Programación anual 1.2 Unidade didáctica	3
A clase	1.1 A ensinanza da técnica instrumental 1.2 Estratexias de ensinanza aprendizaxe 1.3 Aspectos psicolóxicos	4
Actividades de reforzo/ampliación		2
TOTAL SESIÓNS:		16

5. METODOLOXÍA E PLANIFICACIÓN DOCENTE (1º e 2º CUADRIMESTRE)			
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividade introdutoria: Consistirá nunha introdución á materia cunhas consideracións acerca dela e plantexamento do traballo a desenvolver.	1	-	1
Clases teórico-prácticas: As clases artículanse arredor da teoría e a praxis indistintamente, pois é tan importante aprender as bases de coñecemento coma ser quen de levalas a cabo de maneira efectiva. Comentario de fontes e confrontación conxunta de fragmentos bibliográficos e vídeos proporcionados polo profesor Na aula o papel do profesor é o de guía, propoñendo situacións e contextos que favorezcan que os alumnos progresen e acaden un nivel de competencia axeitado.	14	-	14
Estudo individual: Neste apartado contémplese o tempo adicado polo alumno tanto á preparación dos traballos como das clases.	-	68	68
Exposición de traballos: Ao longo do cuadrimestre os alumnos realizarán 2 traballos, que deberán expor ao resto da clase.	4	-	4
Tutoría	1		1
Actividades de avaliación:	2	-	2
TOTAL HORAS:			90
VER OBSERVACIÓNS PUNTO 9.1			

6. AVALIACIÓN			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
Asistencia e observación na aula	- Asistencia a clase preparando o traballo individual e con participación activa, amosando unha boa actitude cara á clase	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, E16	40%
Entrega e exposición de traballos	Presentación dos traballos amosando unha boa elaboración e redacción, coherencia argumental, personalidade, actitude crítica e tolerancia. O alumno dispondrá dunha rúbrica facilitada por o profesor para a valoración da correcta elaboración e presentación dos traballos		60%
6.1.2. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (PERDA AVALIACIÓN CONTINUA PARA OS ALUMNOS QUE SUPEREN 4 FALTAS)			
Traballos sobre secuenciación, programación e pedagogía	Presentación dos traballos amosando unha boa elaboración e redacción, coherencia argumental, personalidade, actitude crítica e tolerancia. O alumno dispondrá dunha rúbrica facilitada por o profesor para a valoración da correcta elaboración e presentación dos traballos	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, E16	50%
Traballo específico sobre un tema proposto polo profesor no que o alumno deberá expoñer diferentes estratexas de ensinanza aprendizaxe	- Amosar facilidade á hora de poñer en práctica os contidos		50%

6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA

Traballos sobre secuenciación, programación e pedagogía	Presentación do traballo amosando unha boa elaboración e redacción, coherencia argumental, personalidade, actitude crítica e tolerancia. O alumno dispondrá dunha rúbrica facilitada por o profesor para a valoración da correcta elaboración e presentación do traballo	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, E16	50%
Traballo específico sobre un tema proposto polo profesor no que o alumno deberá expoñer diferentes estratexas de ensinanza aprendizaxe	Amosar facilidade á hora de poñer en práctica os contidos		50%
VER OBSERVACIÓNS PUNTO 9.2			

7. ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
<p>Deberanse cumprir as disposicións vixentes no marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social.</p> <p><i>Asimesmo terase en conta a ORDE do 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia en que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación</i></p>	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E DOCUMENTOS

Referencias básicas

↳ Descaves, L. (1990) *Un nouvel art du piano*. Paris: Gérard Billaudot Éditeur,

- Fink, Seymour (1992) *Mastering Piano Technique* Oregon: Amadeus Press
- Friskin, J. (1973) *Music for the Piano*. New York: Dover,
- Fuentes, P. y Cervera, J. (1980) *Pedagogía y Didáctica para músicos.*, Valencia: Editorial Piles
- Gutiérrez Barrenechea, M. M. (2007) *La formación de intérpretes profesionales en los conservatorios en el marco de la reforma educativa: Madrid como paradigma*. Madrid: Secretaría General Técnica
- Hemsy de Gainza, V. (1985) *Conversaciones con Gerda Alexander*. Buenos Aires: Paidós
- Hemsy de Gainza, V. (1977) *Fundamentos, Materiales y Técnicas de la Educación Musical*. Buenos Aires: Ricordi
- Hemsy de Gainza, V. (1993) *La Educación Musical frente al futuro*. Buenos Aires: Editorial Guadalupe
- Hemsy de Gainza, V. (1997) *La transformación de la Educación Musical a las puertas del S. XXI*. Buenos Aires: Editorial Guadalupe
- Hemsy de Gainza, V. (2002) *Música: Amor y conflicto. Diez estudios de Psicopedagogía Musical*. Buenos Aires: Lumen
- Hemsy de Gainza, V. (2002) *Pedagogía Musical*. Buenos Aires: Paidós
- Hemsy de Gainza, V. (2003) *Música y eutonia en el cuerpo en estado de arte*. Buenos Aires: Editorial Lumen
- Maravillas, D. Giráldez, A. (coords.) *Aportaciones teóricas y metodológicas a la educación musical*. Barcelona: Graó
- Marín Viadel, R. (2003) *Didáctica de la Educación Artística*. Madrid: Pearson Educación
- Manresa Molins, M. A. (2017) *Cómo motivar para aprender con éxito un instrumento musical*. Barcelona: Boileau
- Neuhaus, H. (1987). *El arte del piano.*, Madrid: Real Musical.
- Nieto, A. (2006) *Contenidos de la técnica pianística. Didáctica y aprendizaje.*, Barcelona: Boileau
- Pérez, Marisa (1995) La iniciación en el piano. *Quodlibet: revista de especialización musical*, 3, 104-116

<https://ebuah.uah.es/dspace/handle/10017/22176>

- Rink, J. (ed.) (2006) *La interpretación musical*. Madrid: Alianza Editorial
- Jurado, J. (2008). *El diseño de la Programación y las Unidades Didácticas.*, Baiona: Dos Acordes.
- Shamagian, M. (2007) *Metodología de la enseñanza del piano.*, Baiona: Dos Acordes.
- Trillas, J. (coord.) *El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI*. Barcelona: Graó
- Weintraub, M. ( ) *Música y emociones: Una mirada integral del intérprete de música*. Ediciones Elaleph.com
- DECRETO 198/2007, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música. DOG do 25 de outubro de 2007.
- DECRETO 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 31 de outubro de 2007.
- Obras de repertorio e estudos progresivo grao elemental e profesional

Otras referencias

- Alfonso, J. (1980) *Ensayo sobre la Técnica Trascendental del Piano.*, Madrid: Unión Musical Española
- Chiantore, L. (2001). *Historia de la técnica pianística.*, Madrid: Alianza Música
- Ferguson, H. (2006). *La interpretación de los instrumentos de teclado. Del siglo XIV al XIX.*, Madrid: Alianza Música
- Jacobson, J. M.(2015) *Professional Piano Teaching. Volume 1.*, Los Angeles: Alfred Music
- Lawson, C. y Stowell, R. (2005). *La interpretación histórica de la música.*, Madrid: Alianza Música
- Leimer-Giesecking.(1951) *Rítmica, Dinámica y Pedal.*, Buenos Aires: Ricordi.
- Magrath, J. (1995). *The Pianist's guide to standard teaching and performance literature.* Alfred Publishing Co.
- Medina, A. y Matas, F. S. (2009) *Didáctica general.* Madrid: Pearson
- Neuhaus, H. (1987). *El arte del piano.*, Madrid: Real Musical.
- Nieto, A. (2001) *El pedal de resonancia: el alma del piano.* Barcelona: Boileau,
- Nieto, A. (1992). *La digitación Pianística.*, Zaragoza: Mater Música
- Pozo, J. I., Scheuer, N., Pérez Echevarría, M., Mateos, M. Martín, e: y de la Cruz, M. (2006) *Nuevas formas de pensar la enseñanza y el aprendizaje* Barcelona: Graó
- Rosset, J y Fábregas, S. (2005). *A tono, ejercicios para mejorar el rendimiento del músico.*, Barcelona: Paidotribo

9. OBSERVACIÓNS

9.1 Contidos da materia:

9.1.1 No tema da programación tomaráanse como documentos básicos a partir dos que se elaborarán as diferentes programación, as publicacións da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria a través do DOG respecto dos currículos dos graos correspondentes, así como as programación dos diferentes conservatorios profesionais de Galicia.

9.2 Avaliación:

- 9.2.1 A avaliación alternativa é para os alumnos que perderon o dereito a avaliación continua e a avaliación extraordinaria para aqueles que non superaron a ordinaria nin a alternativa.
- 9.2.2 Os alumnos que se presenten á avaliación alternativa ou á extraordinaria deberán poñerse en contacto co profesor para definir os contidos dos traballos a presentar
- 9.2.3 Os alumnos que se presenten ás avaliacións alternativa ou extraordinaria, deberán aprobar obrigatoriamente ás dúas partes de que constan.